

Дата проведення - 27 .04. 2020 .

Викладач. Алмашій М.І.

Практичне заняття. Входження Кримської області до складу УРСР: міфи та реальність (дослідження документів)

Пояснення навчального матеріалу

Мета: на підставі здобутих знань, аналізу документів й ознайомлення з думками експертної спільноти визначити міфи і реальність цієї проблеми.

Пригадайте:

1. Якими були причини входження Кримської області до складу УРСР.
2. Коли Кримська область увійшла до складу УРСР?
3. Як відбулася ця подія?
4. Вкажіть наслідки приєднання Кримської області до УРСР.

Завдання для підготовки до практичного заняття.

1. Здійснити дослідження наявної документальної бази стосовно входження Кримської області до складу УРСР. Визначити особливості процесу приєднання та його наслідки.
2. За Інтернет-ресурсами проаналізувати думки української експертної спільноти щодо цієї проблеми. Визначити, що об'єднує і в чому відмінність у позиціях експертів.
3. За Інтернет-ресурсами проаналізувати думки закордонної експертної спільноти щодо входження Криму до складу УРСР та його наслідки. Визначити, що об'єднує, а що відрізняє їхні позиції.

Хід роботи

1. За тематикою додаткового матеріалу, дайте відповідь на питання в конспекти.
2. Зробіть висновки відповідно до мети заняття.

Додатковий матеріал

Указ Президії Верховної Ради СРСР про передачу Кримської області зі складу РРФСР до складу УРСР (19 лютого 1954 р.)

Ураховуючи спільність економіки, територіальну близькість, тісні господарські й культурні зв'язки між Кримською областю та Українською РСР, Президія Верховної Ради Союзу Радянських Соціалістичних Республік постановляє: Затвердити спільне подання Президії Верховної Ради РРФСР і Президії Верховної Ради УРСР про передачу Кримської області зі складу Російської Радянської Федеративної Соціалістичної Республіки до складу Української Радянської Соціалістичної Республіки.

Із Постанови Президії Верховної Ради УРСР про подання Президії Верховної Ради РРФСР щодо питання передачі Кримської області до складу Української РСР

...Президія Верховної Ради Української РСР висловлює сердечну подяку Президії Верховної Ради Російської Радянської Федеративної Соціалістичної Республіки за цей великодушний благородний акт російського народу

...Український народ із почуттям глибокого задоволення і палкої вдячності зустрине рішення про передачу Криму до складу Української РСР як нове яскраве виявлення безмежної довіри і широкої любові російського народу до українського народу, нове свідчення дружби між російським і українським народами.

Уряд України подбає про подальший розвиток і процвітання народного господарства Криму...

- 1) Коли і як Крим опинився під російською владою?
- 2) У чому, на вашу думку, була доцільність передачі Криму Українській РСР?

Син Микити Хрущова, професор, доктор технічних наук, учений і публіцист Сергій Хрущов про передачу Криму Україні

«У передаванні Криму до складу УРСР у 1954 році не було політичного підґрунтя... Якщо ви подивитесь на карту, то побачите, що Крим до України пристебнутий. Коли там почали займатися економікою, будувати головний канал, який зараз, на жаль, ви

закопали, то Держплан сказав: краще, якщо все це відбуватиметься під однією юридичною особою. І півострів передали Україні... Нічого того, про що в Росії зараз люблять говорити: мовляв, спроба догодити українській бюрократії або навіть подарунок моїй мамі, яка в Західній Україні народилася... Ні, це суто структурно правильне рішення. Крим почав відроджуватися, там насадили винограду...»

1) На якій причині передачі Криму Україні наголошує С. Хрущов?

2) Як входження до складу України вплинуло на розвиток Криму?

Шлюз на Північно-Кримському каналі (1960-ті). Гігантська іригаційна споруда, зведена у 1961–1971 рр., постачала дніпровську воду з «материка» в Крим.

Зі статті в газеті «Кримская правда» 17 січня 1954 р.

«Не залишаються в боргу і українці. Вони діяльно допомагають кримчанам будувати прекрасні міста і курорти, розвивати промислове виробництво. На будовах міста-героя Севастополя, курортної Ялти безперервним потоком йдуть з України потужні вітчизняні механізми та обладнання.

Столиця України — Київ шле сюди потужні механічні навантажувачі, автоматичні дозаторні пристрої для бетонних заводів; Харків дає башові й електромостові крани, трактори; Миколаїв — транспортери для бетонних заводів, бульдозери; Дніпропетровськ і Дебальцеве — корита-мийки для підприємств, які виробляють флюсовий вапняк; Осипенко (Бердянськ) — дорожні машини; Кременчук — асфальтно-бетонні змішувачі; Прилуки — розчиноноси для механізації штукатурних робіт; Мелітополь надсилає компресори останніх випусків».

• Яка роль українських підприємств у розвитку Криму?

Сьогодні ніхто не повірить у те, що в Криму ще наприкінці 1953 року було лише 3 хлібних магазини, 18 - м'ясопродуктів, 8 - молочних, 2 - тканин, 9 - взуття, 5 - будівельних матеріалів та 28 - книжкових крамниць.

Повністю припинилася торгівля овочами та картоплею в державному секторі" (ЦДАГО: Ф-1-ОП 52. Спр. 490. Ар. 9. Цит. за Василем Чумаком, 1993). Занепокоєння і розпач лунали навіть з трибун партійних конференцій. "Минуло десять років після закінчення війни, - говорив з трибуни Кримської обласної партконференції (1954 року) секретар Феодосійського міськкому партії Моїсєєв, - трудящі висувають до нас законні вимоги, коли буде відбудоване місто і створені мінімальні побутові умови?

В місті немає води, достатньої кількості електроенергії, банно-прального комбінату... Під час війни було зруйновано до 40% житлофонду, а відбудовано силами міськвиконкому тільки один будинок на 8 квартир... Багато з цих питань неодноразово ставилися перед вищими організаціями - Радою Міністрів РРСФР і міністерствами. Але..." (ЦДАГОУ: Ф.1. - Оп. 52. - Спр. 4990. - Арк. 125).

"Хто відбудовує Кіровський район Керчі - центральну частину міста? - запитував з тієї ж трибуни секретар міськкому Смородін і сам же відповідав: - Ніхто! Нема такого будівельного тресту... Такими темпами ми і за 100 років не відбудуємо міста..."

Відповідні рішення (доповідач наводить конкретні приклади) були прийняті урядами РРСФР та СРСР ще в 1952 - 1953 рр., та ось "уже 1954 рік", а будівництво багатьох об'єктів, зокрема "морського вокзалу, молокозаводу та ін. так і не розпочато" (там же. Арк. 115 - 116). (Цитата з книги М. Лукінюка, с. 193).

Ознайомившись із цими приголомшливими документами, добре поміркуймо ось над чим: є передача Кримської області до складу УРСР "щедрим дарунком" чи накинутим економічним ярмом?

Досвідчені політичні шулери й інтригани, які пройшли багатолітній вишкіл у "сталінських університетах", добре розуміли, що під передачу Криму необхідно було підвести надійне ідеологічне підґрунтя. Ним став досить вигідний і зрозумілий радянським масам ювілей - 300-ліття Переяславської ради, яку пропагандистська машина як царської, так і більшовицької імперії представляли як возз'єднання України з Росією.

Цю дату вирішили гучно і широко відзначити на державному рівні. Передача Кримської області до складу України напередодні грандіозного свята "вечной дружбы двух братских народов" чудово вписувалася в добре підготовлений кремлівський сценарій.

Подальші події показали, що такого гучного пропагандистського шоу, влаштованого в Криму в другій половині травня 1954 року з нагоди 300-ліття возз'єднання, мабуть, не було в жодній з українських областей, навіть у Переяславі.

16 травня 1954 року, згідно з постановою виконкому Кримської обласної і Сімферопольської міської Рад депутатів трудящих, відбулася об'єднана ювілейна сесія, присвячена 300-літтю возз'єднання України з Росією.

Засідання відбувалося в обласному театрі ім. Горького. 24 травня 1954 року "Крымская правда" писала: "Как большой радостный праздник встречают трудящиеся Крыма знаменательную дату - 300-летие воссоединения Украины с Россией".

В обласному театрі впродовж травня - червня з величезним успіхом йшла п'єса О. Корнійчука "Богдан Хмельницький". 23 травня на центральній площі міста відбувся багатотисячний мітинг.

Після цього грандіозне дійство було перенесене на стадіон "Харчовик". Про його масштаби можна судити з того, що лише чисельність зведеного хору міста Сімферополя та Таврійського військового округу складала 1000 осіб. Ця потужна громада співаків серед інших пісень виконала і "Реве та стогне Дніпр широкий" на слова Тараса Шевченка.

Як відомо, з юридичної точки зору передача Криму зі складу РРФСР до складу УРСР здійснена бездоганно. Сьогодні на підставі наявних матеріалів є можливість простежити процедуру вирішення цього питання, яке деякі російські політики, позбавлені історичної пам'яті, піддають ще й нині сумніву.

Домашня робота

1. Ознайомитись з публікаціями за посиланням
 - «Про що незручно було говорити до 2014 року: Як Північно-Кримський канал зламав життя тисяч українців» <http://skadnews.in.ua/main/10141-pro-scho-nezruchno-bulo-govoriti-do-2014-roku-yak-pvnchno-krimskiy-kanal-zlamav-zhittya-tisyach-ukrayincv.html>;
 - «Як Україна відбудувала Крим після війни і депортації» <https://www.istpravda.com.ua/articles/4d61ab91438ae/>